

آداب و رفتار دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین

نألف

محمدا زحمدي

سيد روح الله قاسمي

سيد عباس احمد

علي جوربان

عنوان و نام پدیدآور	: آداب و رفتار دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی / تالیف محمدحسین احمدی ... [و دیگران
مشخصات نشر	: تهران : دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴ ص.
شابک	: ۷۵۰۰۰ ریال ۰-۳۴-۶۶۴۷-۶۰۰-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: تالیف محمدحسین احمدی، سیدروح الله قاسمی، سیدعباس احمدی، علی جوریان.
موضوع	: پلیس - ایران - اخلاق
موضوع	: دانشجویان -- ایران
شناسه افزوده	: احمدی، محمدحسین، ۱۳۴۰ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم انتظامی ناجا
رده بندی کنگره	: ۲H۰۰۴۲H۰۰۵۶/۱۳۹۳ ۱۲۴/
رده بندی دیویی	: ۱۳/۲۰۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۲۴۸۸۱۵:

آداب و رفتار دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی امین

مؤلف: محمد حسین احمدی، سید روح الله قاسمی، سید عباس احمدی، علی جوریان.

ناظر علمی: دکتر محمد تقی عصار

طراح جلد: علی دل آسا، علی جوریان

چاپ اول : ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و انتشارات راه فردا

نشانی دانشگاه: تهران، اتوبان شهید همت غرب - دانشگاه علوم انتظامی امین، ۴۸۹۳۱۲۹۳

فهرست مطالب

۱۱	فصل اول: کلیات
۲۵	فصل دوم: آداب و رفتار فردی دانشجویان
۸۵	فصل سوم: آداب و رفتار اجتماعی
۱۳۱	فصل چهارم: آداب مربوط به صبحگاه و شامگاه
۱۳۷	فصل پنجم: نگرهبانی و پاسداری
۱۴۳	فصل ششم: احترامات نظامی
۲۱۷	فصل هفتم: نکته‌ها
۲۲۹	منابع و مآخذ

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و تلفیق آنها با یکدیگر، روز به روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله علمی است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تالیف آثار علمی برجسته و معتبر و اشاعه مفاهیم آنها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش است که می‌تواند در سایه آن بستری مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش‌بومی نخبگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. بدیهی است اندیشمندان، خبرگان و کارشناسان علوم پلیسی داخلی می‌توانند با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور شوند. امید است با نشر آثار تالیف از این دست، گامی هرچند کوچک در این مسیر بلند برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

معاونت پژوهش - اشک، علم انتظامی امین

پیشگفتار

مطالعات نشان می‌دهد که برای فعالیت تمامی گروه‌های سازمانی وجود انضباط امری ضروری است. اعضای هر گروه باید امیال و خواسته‌های شخصی خود را کنترل و برای نفع همگانی همکاری کنند. به عبارتی دیگر آنها باید خود را به نحوی منطقی با شیوهی رفتارهای تدوین شده توسط مدیریت تطبیق دهند؛ از این طریق می‌توان با اهداف سازمانی سازگار شوند. اگر اعضای یک سازمان، شرکت، اتحادیه و یا یک ملت توسط برخی از قوانین و مقررات ماکم بر اجتماع پذیرفته نشوند، آن سازمان با تهدید و نابودی روبه‌رو خواهد شد. در سازمان مهارت ایجاد یک فضای سالم انضباطی از مهم‌ترین ویژگی‌های مسئولان آن سازمان است.

برخی کارکنان بدون اعمال قدرت ظاهری مافوق و رؤسای خود همکاری بیشتری داشته، و خود را با مقررات تطبیق می‌دهند؛ ولی در سازمان کارکنانی هم وجود دارند که علی‌رغم سعی و کوشش مدیران در ایجاد محیطی مناسب برای کار و فعالیت، مسئله ساز هستند و با اخلال و کارشکنی، تمرکز، حرکت محسوس خدمت در ساعات کاری و رعایت نکردن قوانین و..... اثرات نامطلوبی برای سازمان و مدیریت ایجاد می‌کنند؛ و در کیفیت و کمیت تولیدات و خدمات سازمان آثار منفی برجای می‌گذارند. بدیهی است که مدیران نمی‌توانند در برابر رفتارهای مذکور بی‌تفاوت باشند و در نتیجه ناگزیرند برای رفع این گونه اعمال اقداماتی انجام دهند.

آنگونه که در نظریات پارسونز ملاحظه می‌گردد، آنچه در اجرای نظام سازساز و مؤثر است، در مرحله اول درونی کردن هنجارهای نظم آفرین و مرحله دوم در صورت عدم موفقیت راه اول کنترل بیرونی است، که توسط قوه قهریه و قدرت در جامعه اعمال می‌شود.

درونی کردن چیزی مثل هضم کردن است. به بیان دیگر، درونی کردن به تعبیر «دورکیم» آن است که اگر اخلاق جمعی در ما نفوذ و رخنه کند و جزئی از وجود ما

در آید. بنابراین جذب و هضم ارزش‌های اخلاقی از طریق آموزش در فرآیند اجتماعی شدن تحقق یافته، و وفاق جمعی را موجب می‌گردد. در اندیشه «دورکیم» افراد فرآیند جامعه‌پذیری انضباط را یاد گرفته و هواهای نفسانی خود را محدود می‌سازند و نسبت به جامعه و نظام اخلاقی آن احساس تعلق پیدا کرده و با شکاف در اخلاق جمعی مبارزه می‌کنند. و همچنین افراد در فرآیند جامعه‌پذیری یاد می‌گیرند که به محض ورود به جامعه باید برای خواسته‌های جمعی و نیازهای اجتماعی اولویت قائل شده و نیازهای افسار گسیخته فردی را مهار سازند.

احتمالاً تحقق جامعه مبتنی بر نظم درونی که در آن افراد، بدون الزامات خارجی با هنجارهای رسمی، همنمایی کامل داشته باشند، ضعیف است. نظم پایدار مستلزم آموزش اخلاقی و درونی ساختن انبیا و نیازمند ضمانت‌های اجرایی رسمی می‌باشد، که باید علیه کسانی که از قوانین پیروی نمی‌کنند به کاربرده شود. (سواری، ۱۳۸۳: ۸۶)

«ما معتقد به انضباط آهنین، نظام، نظم، کسب علمی و آموزش به‌روز سلاح در حد ممکن برای نیروهای مسلح خود هستیم. با رعایت مراسم مشترک تحلیف دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش جمهوری اسلامی در دانشگاه امام علی (ع) مورخه ۱۳۸۲/۱۰/۰۴ منزلت و اعتبار پلیس در ذهن مردم ناشی از آلاء و ناهای پلیس هم می‌باشد. آنگونه که شیهان^۱ تأکید می‌کند: «تصویری که یک مأمور پلیس از خود نشان می‌دهد، بخش مهمی از قدرت و اقتدار آن افسر است». پایلنت^۲ هم اشاره می‌کند: «وضعیت عاری می‌تواند در کار اجرای قانون همه چیز باشد، افسری که ظاهرش مثل یک رخت خرابه‌ای است، موجب خنده است، هرگز تصویری از اطمینان و اقتدار را در ذهن کسی که اخیراً به خانه‌اش دستبرد زده شده یا وسیله نقلیه او را ربوده‌اند، بوجود نمی‌آورد» (به نقل از عزیزاده و همکاران، ۱۳۸۴).

1 – Shiha 1994

2 – Pilant 1992

پلیس باید جلوه مشروعیت و ایدئولوژی نظام سیاسی خود را برجسته کند به همین دلیل است که لباس پلیس، ظاهر، فیزیک چهره، اندام، ابزارها و امکانات همگی در نفوذ بر مردم و بسط مشروعیت مؤثرند (شاگری، ۱۳۸۱: ۹۹).

مطالعات نشان می‌دهد که برای فعالیت تمامی گروه‌های سازمانی وجود انضباط امری ضروری است. اعضای هر گروه باید امیال و خواسته‌های شخصی خود را کنترل و برای نفع همگانی همکاری لازم را داشته باشند. به عبارتی دیگر آنها باید خود را به نحوی منطقی با کابینارهای تدوین شده توسط مدیریت سازمان تطبیق دهند و از این طریق با اهداف سازمانی سازگاری یابند. اگر اعضای یک سازمان، شرکت، اتحادیه و یا یک ملت توسط برخی از قوانین و مقررات حاکم بر آن اجتماع پذیرفته نشوند، آن سازمان با تهدید و نابودی مواجه و بروز هر چه در مراجع قطعی خواهد شد. در یک سازمان مهارت برای ایجاد یک فضای سالم انضباطی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مسئولان و مدیران قادرند میزان تمایل به تطبیق با قوانین و مقررات سازمان را در بین کارکنان خود وسعت بخشند. برخی کارکنان بدون اعمال قدرت ظاهری مافوق و رؤسای خود همکاری بیشتری داشته و خود را با مقررات تطبیق می‌دهند؛ از سوی دیگر برخی از مسئولان فقط به گونه‌ای می‌توانند عمل کنند که تأثیر افراد به نظر نوعی تنبیه یا تهدید می‌آید و گروهی دیگر هم افراد را آزاد می‌گذارند که هر آنچه که مایلند انجام دهند و تخلفات ظاهری از قوانین را هم با دیده اغماض می‌نگرند (حاجی کریمی، ۱۳۷۹: ۴۸۸).

هر سازمان از کارکنان خود انتظار دارد، نسبت به کارهای ساده‌ترین احساس مسئولیت نمایند؛ و با مد نظر قرار دادن قوانین و مقررات و دستورالعمل‌ها کارها را به نحو احسن انجام دهند. این اصل نیز از اصولی است که اسلام نسبت به آن نظر خاصی دارد. و با جدیت از تمامی کارکنان مسئولیت‌پذیری را خواستار شده است. قرآن کریم در این خصوص می‌فرماید: «فَلْيَسْئَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلْيَسْئَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ» (اعراف، ۶). پس هر آینه کسانی را که بسوی‌شان پیامبر فرستاده شده پرسش خواهیم کرد.

[از جانب پیامبران] و از خود پیامبران نیز خواهیم پرسید. [از انجام دادن رسالت] البته هر چه محدوده اختیار گسترده‌تر باشد، میزان مسئولیت خواهی بیشتر خواهد بود. خداوند از پیامبران خود پرسش می‌کند، که چگونه رسالت خود را انجام داده‌اند. امام علی (ع) در این باره می‌فرماید: «فَبِقَامِ الرُّسُلِ فَيَسْأَلُونَ عَنْ تَأْدِيَةِ الرِّسَالَةِ الَّتِي حَمَلُوهَا إِلَى أُمَمِهِمْ. فَأَخْبَرُوا أَنَّهُمْ قَدْ آدَوْا ذَلِكَ إِلَى أُمَمِهِمْ» (العروسی الحویزی، بی تا: ۲ - ۴) فرستادگان الهی را نگاه می‌دارند و از آنان پرسش می‌کنند؛ که آیا رسالت خود را نسبت به امت‌هایشان انجام داده‌اند؟ آنان پاسخ می‌دهند که این وظیفه را انجام داده‌اند.

این مسئولیت خواهی از پیامبران از جانب خداوند تعالی اهمیت موضوع را روشن می‌سازد، که هر کسی که عهده‌دار هر مسئولیتی است، باید با نهایت جدیت و بدون کم و کاست به انجام مسئولیت خود همت گمارد. و چنانچه در این امر از خود سهل‌انگاری نشان دهد و یا بدون رعایت قوانین و مقررات با اعمال سلیقه شخصی کاری را انجام دهد؛ باید منتظر بازخواست و تنبیه باشد. بنا بر است به این آیه قرآن نیز توجه شود. که می‌فرماید: «اگر پیامبری حتی یک کلمه از پیش خود جعل کند، و به ما نسبت دهد با دست توانای خود او را می‌گیریم و سپس او را هلاک می‌کنیم، پس هیچ یک از شما باز دارنده عذاب از او نیست» (الحاقه: ۴۴-۴۷).

عواملی از قبیل: سلامت جسمانی، سلامت روحی، انضباط نهادی و معنوی، علاقه‌مندی به کار و فعالیت، ایثار و از خود گذشتگی، خوش خلقی، داشتن برکت و جذابیت، دقت و صحت در عمل، اجرای به موقع دستورات، استفاده از دانش و تجربه، داشتن دانش و آگاهی، رعایت تقوی و پرهیزگاری، مشورت در امور.

دانشگاه علوم انتظامی به عنوان عالی‌ترین مرکز آموزش ناجا، محل تعلیم و تربیت افسرانی لایق، متعهد، متخصص و مؤمن بوده که رسالت خطیر حفظ جان، مال، ناموس، شرافت و امنیت مردمی را به عهده دارد، که خود در ایثار، دینداری، شجاعت و تعهد زبانزد

جهانیان‌اند. هدف نهایی این دانشگاه زمانی محقق می‌گردد که اهداف تربیتی، رفتاری و شیوه‌های رسیدن به آنها کاملاً تعیین شده و سازوکارهای لازم نیز برای آن مشخص باشد. از نظر امیر المومنین علی علیه السلام رعایت نظم در تمام امور و شئون زندگی و پای‌بندی به موازین حق و انضباط فردی و اجتماعی آنقدر مهم و بااهمیت است که در آخرین لحظات عمر شریف خود آنگاه که در اثر ضربت شمشیر در بستر بیماری و احتضار افتاده بودند، به عنوان مهم‌ترین و آخرین وصیت خود فرزندان و پیروانش را بدان سفارش و توصیه نمودند:

"اوصیکم و جمیع ولدی و اهلی و من بلغه کتابی بتقوی الله و نظم امرکم" (نهج البلاغه نامه ۴۷) من شما را، فرزندان، حسن و حسین و همه فرزندانم و خویشانم و هر کسی را که این نامه بدان‌ها می‌رسد، به تقوا و نظم در امور سفارش می‌کنم. امام خمینی (ره) در رابعا نظم می‌فرماید:

«اگر بنا باشد که در قوای انتظامی... نظم نباشد، بخواهد هر کسی به خیال خودش عمل بکند و سلسله مراتب را ملاحظه نکند، این یک امری است بر خلاف مقررات اسلامی، حکمی است که اسلام کرده است که باید این نظم محفوظ باشد، باید مراتب محفوظ باشد.» (امام خمینی (ره)، صحیفه نور، ج ۱۳: ۲۶)

نظم فکری

اگر انسان زندگی خود را طبق بینش اسلامی نظم بدهد و بگوید گفتار، رفتار و حرکاتش منظم و مطابق برنامه دقیق اسلام باشد، نظم فکری پیدا می‌کند و هیچ‌گاه دچار تزلزل فکری و عقیدتی نمی‌شود. حضرت امام خمینی (ره) در این باره می‌فرماید: «اگر در زندگی مان، در رفتار و حرکاتمان نظم بدهیم، فرمان‌هم بالطبع نظم می‌گیرد، وقتی فکر نظم گرفت، یقیناً از آن نظم فکری الهی هم برخوردار خواهد شد.»

ج - نظم در مصرف

نظم در مصرف به معنای داشتن حساب و برنامه دقیق در دخل و خرج‌ها و مصرف‌هاست که در این امور، اعتدال را رعایت کرده و از زیاده روی و اسراف پرهیزند. چنان که قرآن کریم بندگان خوب خود را این گونه می‌ستاید: «وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا» (بندگان خدای رحمان) کسانی هستند که هرگاه انفاق (هزینه) کنند نه اسراف کنند و نه تقتیر (دست خشکی) و (هزینه زندگی آنان) بین این دو در شرایط متعادل است. «وَلَا تُبْهِمُوا أَمْوَالَكُمْ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتٍ أَنْ تَبْلُغُوا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّوَدَّعٍ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُسْرِفِينَ» (و سست نگردید و غمگین نشوید، که در مؤمن باشید، شما برترید) آل عمران آیه شریفه ۱۰۳.